



## **Helsingin kaupungin vammaisneuvoston lausunto liikennekaaresta ja siihen liittyvistä laeista**

Liikennekaaren tavoitteena on edistää uusien liikenteen ja liikkumisen palvelumallien syntymistä ja vastata paremmin käyttäjien tarpeisiin. Tavara- ja henkilöliikenteessä, johon myös taksiliikenne kuuluu, tavoitteena on sääntelyn keventäminen ja yhdenmukaistaminen. Vammaisneuvosto arvioi esitystä eri tavoin vammaisten tai muutoin toimintaesteisten asiakkaiden näkökulmasta riippumatta siitä, onko kyseessä kuluttajana oleva asiakas vai yhteiskunnan erityisesti myöntämää kuljetuspalvelua saava käyttäjä.

Taksialan sääntelyn purkaminen ilman selkeitä minimiehtoja on todellinen uhka liikkuu vapaasti sekä uhka matkustajaturvallisudelle vammaisten tai toimintaesteisten henkilöiden liikennepalveluissa. Sääntelyn purkamisella on merkittävät negatiiviset vaikutukset vammaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää turvallisia, kohtuuhintaisia ja laadukkaita kuljetuspalveluja asuinpaikasta riippumatta. Taksien kalustoa ja palveluosaamista koskeva sääntely on tähän asti turvannut vaikeavammaisten henkilöiden kuljetuspalvelujen saannin ja edistänyt myös itse maksavien iäkkäiden tai satunnaisesti toimintarajoitteisten henkilöiden turvallista liikkumista ja päivittäistä selviytymistä.

Minimiehdot turvaavat toimintarajoitteisten asiakkaiden matkustajaturvallisuden reunaehdot myös kilpailutustilanteissa. Käytännössä julkiset hankinnat toteutetaan kuljetuspalveluissa useimmiten halvimman hinnan mukaisesti. On selvä, että hyväksyttävä tarjous edellyttää edullista hintaa, jolloin henkilöstön erityisosaamisesta tai erityiskalustosta tingitään. Julkisesti korvattavien kuljetuspalvelujen asiakkaalla on vain käyttäjäasema. Tämän johdosta hänellä ei käytännössä ole vaikutusmahdollisuuksia kilpailutusten sisältöihin tai laatuun eikä näin muotoutuneisiin markkinoihin, ellei taustalla ole hänen oikeuksiaan turvaavia säädöksiä, joihin nojautua.

Puuttuu vaikuttavuusarviointi vammaisten ja muiden toimintarajoitteisten henkilöiden liikkumisvapauteen. Liikennekaari nojaa vahvasti vapaisiin markkinoihin. Esityksessä ei ole tehty vaikuttavuusarviointia asiakkaiden yhdenvertaisuuden toteutumisesta henkilöön liittyvien kiellettyjen syrjintäperusteiden, kuten terveydentilan, vammaisuuden tai iän johdosta. Vaikuttavuusarviointi on kuitenkin tehty omaisuuden suojan ja elinkeinovapauden osalta.



**Kyseessä on Helsingin kaupungin vammaisneuvoston  
hyväksymän asiakirjan allekirjoittamaton sähköinen  
versio.**

Erityisen kohtuuttomaksi tilanne tulee, jos hintasääntelystä ja taksien päivystysvelvoitteesta luovutaan kokonaan. Ei ole mekanismeja, jotka turvaisivat sekä heikoimmassa kuluttaja-asemassa että yhteiskunnan kuljetuspalveluista täysin riippuvaisten henkilöiden palvelut liikkumiseen ja heidän asiakasturvallisuutensa. Markkinavetoisessa liikenteessä yritykset määrittelevät itse tarjoamansa palvelun. Valvonta jää jälkeensä markkinoiden arvioitavaksi, mikä tämän asiakasryhmän kohdalla tarkoittaisi merkittäviä turvallisuusriskejä. Viranomaisten valvonta- ja ohjausvastuu liikennekaaren mukaan on olematon.

On syytä myös tuoda esille keskeisimmät liikennepalvelujen sääntelyssä, ohjauksessa, suunnittelussa, valvonnassa ja kilpailutuksessa huomioon otettavat asiat, jotka mahdollistavat kaikkien asiakkaiden oikeuden käyttää yhteiskunnan yleisiä liikennepalveluja. Erityispalvelut ovat tällöin vain pienelle joukolle tarkoitettu tukimuoto korvaamaan tai täydentämään yleistä joukkoliikennettä silloin, kun sen käyttäminen toimintakyvyn rajoitteiden vuoksi on mahdotonta tai kohtuuttoman hankalaa.

Yhteiskunnallinen tilanne edellyttää liikennepalvelujen rakenteellisten, teknisten ja innovatiivisten ratkaisujen laaja-alaista kehittämistä, jotta kaikki yhteiskunnan jäsenet voivat yhdenvertaisesti käyttää liikennepalveluita. Tähän velvoittaa myös 1.1.2016 voimaan tullut yhdenvertaisuuslaki. Tärkeitä yksityiskohtia ovat tällöin: liikenneympäristön esteettömyys, katkeamattomat palveluketjut, matkustaja-informaation esteettömyys ja saavutettavuus, liikennekaluston esteettömyys, palvelualltius ja palveluosaaminen sekä kuljettajien ammattivaatimukset sääntelyn vähentämisestä huolimatta.

Liikennekaareen pitää kirjata, että Liikenteen Turvallisuusvirastolla on velvollisuus antaa tarkemmat määräykset vammaisten tai vaikeasti toimintarajoitteisten asiakkaiden avustamisesta ja apuvälineiden kuljettamisesta perittävän maksun kohtuullisuudesta ja oikeellisuudesta. Oikeus maksun ottamiseen ja maksun suuruuden tulee perustua säännöksessä edellytettyyn kuljettajan ammattipätevyyteen, palveluosaamiseen ja kalustovaatimuksiin.

Liikennekaareen pitää kirjata, että Liikenteen Turvallisuusvirastolla on oikeus antaa tarkempi määräys taksiliikennelain nojalla annetusta liikenne- ja viestintäministeriön asetuksesta taksiliikenteessä käytettävän esteettömän kaluston laatuvaatimuksista sekä invataksiksi määritellyn ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista koskevasta Trafín suosituksesta paariautojen erityisvaatimuksiksi. Määräyksen tulee koskea kaikkea sellaista ajoneuvokalustoa, jossa voi kuljettaa matkustaja pyörätuolissa istuen, riippumatta henkilöliikenneluvan laadusta tai toimintaympäristöstä.

Eri ajoneuvojen ja niiden esteettömän kaluston laatuvaatimusten taloudelliset ja vero-vaikutukset markkinoihin tulee arvioida. Taksiliikennettä voi harjoittaa jatkossa nykyistä



**Kyseessä on Helsingin kaupungin vammaisneuvoston  
hyväksymän asiakirjan allekirjoittamaton sähköinen  
versio.**

HELSINGIN KAUPUNKI  
VAMMAISNEUVOSTO

monipuolisemmalla kalustolla. Kilpailutuksen yhdenvertaisuuden näkökulmasta erityyppisten ajoneuvojen verokohtelu on kuitenkin ratkaisematta.

Julkiseen joukkoliikenteeseen on säädettävä esteettömyyttä koskevat minimiehdot.

Liikennepalveluissa käytettävät välttämättömät vähimmäisehdot ovat vammaisten henkilöiden ja muiden esteetöntä matkustamista tarvitsevien matkustajien näkökulmasta sellaisia reunaehtoja, joita ilman matkustaminen itsenäisesti tai avun kanssa estyy, muodostuu turvallisuutta vaarantavaksi tai muutoin kohtuuttoman vaikeaksi riippuen toimintarajoitteen syystä ja sen vaikutuksista. Käytännöt helpottavat merkittävästi myös ikäihmisten liikennepalvelujen käyttämistä. Samalla esteettömät ja saavutettavat liikennepalvelut vähentävät ja täydentävät sosiaali- ja terveystalouden tarvetta. Esteet liikennepalveluiden käytössä aiheuttavat merkittävän esteen yhdenvertaiselle osallistumiselle yhteiskunnan eri toimintoihin. Kyse on hyvästä liikennesuunnittelusta sekä kuntatasolla, että maakuntatasolla.

Helsingissä 22. marraskuuta 2016

Helsingin kaupungin vammaisneuvosto

*Ilpo Haaja*

*Reija Lampinen*

Ilpo Haaja

Reija Lampinen

puheenjohtaja

sihteeri